

SETMANARI CASTELLARENC

ANY VI :: NUM. 256
Castellar del Vallès - 2. gener 1938Reducció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3Número solt: 50 cèntims
Subscripció: 1'50 ptes. al mes.

Un moment és vida

En voler constatar el perquè de l'existència, sempre resultarà enutjosa i obscura la prova que hom amb la més bona de les intencions es proposi realitzar. Cercar compensacions equival quasi la major de les vegades haver perdut llastimosament una bona part de la mateixa existència.

Si veritablement la finalitat o el compendi de la vida, fos una, sola i exclusiva la seva orientació, aleshores tots els destriaments metafísics, les cavil·lacions filosòfiques i els estudis psicològics, trobarien inerrablement aquell precís punt, l'estabilitat del qual ha de tenir tota cosa viable.

Amb tot i haver sabut destriar l'instint de la intenció, meditar sobre un ahir tan llarg i corull de lligons i ben pròdig per estimular i donar bons auguris a un demà inconegut, incert, i copsar la força del puny segons la corpulència de l'injectador; resulta en bona lògica: que la primordialitat de l'existència—el precís moment de viure-la—de ben poca cosa li serveixen les intencions, els auguris i la mateixa força, si no radiquen ja en ella mateixa per convenciment.

Existir és precisament això: viure plenament i amb consciència el moment; reposar i amparar-se amb un passat i veure en aquest demà l'interrogant del mateix viure, doncs solament pot ésser admiès com a punt final de tota existència.

I vivint com vivim, sempre davant per davant d'una incògnita i que la seva última i exclusiva finalitat consisteix en la mateixa mortalla, creus tu, bon amic, que val la pena mirar de cua d'ull les mesquineses i si veritablement algun valor intrínsec encara tenen, és gràcies a la bondadositat del sol d'haver-les volgut il·luminar?

La vida és així, un moment precedit d'un altre i mentre aquest pugui ésser clarejat per l'ús de la raó, ella, la vida, tindrà la màxima valorització, altrament, mancada de la llum de la veritat, la pau de la tenebrositat s'engoleix l'ésser, i la còrpora i l'ossada en moviment o inerta no és res més que el mateix interrogant que tots portem al damunt.

TEMES D'AGRICULTURA

GENER

(acabament)

FEINES DE DINTRE CASA.—Des del començament de l'any, l'agricultor, el mateix si explota grans finques que si cultiva petits trossos de terra, deu tenir gran cura en anotar totes les operacions agrícoles que vagi fent, pel qual portarà, quan menys, dues llibretes. A la una hi anotarà el que vagi fent baix l'aspecte tècnic-agrícol: feines de dintre a casa, treballs del camp, operacions sobre les plantes, etc.; a l'altra hi farà constar, amb tota precisió, els fets de caràcter econòmic-agrícol: entrades i sortides en metàl·lic, crèdits adquirits, deutes contractats, etc.

Aquestes dues llibretes, que anomenarem *Diari tècnic* i *Diari econòmic*, han de portar-se al dia, encara que sigui en

borrador; per això no cal més que voluntat, puix poden fer-se en pocs minuts les inscripcions corresponents sense necessitar-se cap coneixement de comptabilitat. És un treball que pot molt ben confiar-se als nois i noies de la casa.

Amb aquests llibres és cert que no en tindria pas prou l'agricultor per a una bona administració i direcció; més són els únics que ha de portar al dia i si l'explotació és petita, personalment. Durant l'any podrà posar-los en net, ordenar i classificar les partides, resumir-les als llibres corresponents i fer els balanços; més tot això podrà fer-ho quan li vingui bé.

VARIS.—Als cereals de gra d'aresta que es guardin dins els graners, no s'hi haurà de fer res si després de la collita s'han pres les precaucions necessàries, que s'exposen en el lloc corresponent; el blat de moro podrà engrunar-se tot, fins el de llavor; l'arròs pot portar-se als molins o fàbriques per a què l'espellofin, és

a dir, que separin el gra del boll o grumes les quals no cauen, contràriament del que passa amb els altres cereals, en l'operació de batre. La llavor es conserva sense espellofar.

Els fencs o farratges secs dels pallers o magatzems, si han d'ésser venuts o transportats lluny, durant aquest mes, en els dies de pluja (si es pot treballar sota el cobert) es podran premsar i quan faci bo transportar-los al seu destí.

Dins dels trulls s'ha d'activar la molta de les olives treballant, si convé, dia i nit per acabar-la com més aviat millor.

Dins els cellers de vi s'hauran de fer els trasbalsos corresponents. Podrà anar-se bregant el cànem que encara no ho hagués estat.

TREBALLS DE LA TERRA.—Deu fer-se, doncs, i sense esperar més, les llaurades de mig desfons (30 o 40 centímetres) i les fangades a les terres que s'hagin de sembrar de plantes de primavera o d'estiu; transportar terres per a nivellar els camps o per a millorar la seva composició física; obrir recs per a escorriment d'aigües; formar terraplens per a contenir o desviar les mateixes; arreglar camins; obrir clots per a plantar arbres, etc.

CULTIUS. VINYES.—Com a excepció a la regla general que s'ha esmentat, dec fer avinent que en els termes o en els camps arrecerats, poden podar-se els ceps i plantar-se estaquets o barbats. Es poden obrir valls o recs per a fertilitzar, o bé altres adobs apropiats, etc.

ARBRES I ARBUSTS.—Les alzines sureres, pelades dos o tres anys abans, es ratllen de dalt a baix en tot el tros escatat. Aquesta operació té per objecte que el suro es formi més compacte.

S'estratifiquen, és a dir, es posen dins a la sorra humida i en llocs moderats, els pinyols i les llavors de closca dura, com són les de pins, oliveres, ametllers, presseguers, pruneres, cirerers, acàcies i altres.

Poden trasplantar-se, procurant que les arrels no estiguin gaire temps al descobert per a què no es glaci, els arbres i arbusts que perden fulla, com són: avellaners, albercoquers, ametllers, cirerers, codonyers, pereres, pomeres, presseguers,

(acaba a la pàgina 2)

SILUETES DE CAMPANYA

RECORDS...

per LL. CANET I FOIX

XVI

Aquell dia per no perdre la costum també sonà «el campano». Les dones i petits corregueren als refugis que entre tots hem anat construint, i els avions màgicament es dibuixaven per moments més grossos a l'horitzó, aquell dia allisat de nítida blancura...

Aquell dia, però, la veu de són: *Són nostres!*... es contagià amb una rapidesa elèctrica, i ampliant detalls, es deia que anaven a la capital de Terol a llançar proclames amonestant-los a què es rendissin o sinó, a tal hora, ens llançaríem a l'assalt definitiu...

L'emoció era infinita! I aquells volàtils monstruosos i mecànics, il·luminats aquell dia per l'espillisme del mantell blanc de neu, es perdien amb el seu ronc arcaic imposador, cel enllà.

Feia fred, molt fred. Portàvem també tots el cap pelat, més, a dintre al cor, estic segur que ningú en sentia!

Unes nits abans, nosaltres, col·laborant a l'ofensiva ja perpetràrem uns cops de mà molt encertadament, descongestionant amb aquests les forces enemigues que

podien acumular-se a la inútil defensa de la capital de Terol, i desorientant ensems, els plans de defensa enemics.

Nosaltres, perdérem uns companys, és cert; uns companys que eren fills del poble també; uns companys que eren bons germans nostres, bons amics, bons camarades... Més, el seu sacrifici, avui, ja s'ha vist en part compensat amb la capital de Terol.

Ara, els que la campanya ens ha portat per aquestes terres, quan reben una lletra dels familiars, d'un amic, d'un que ens recorda... ja no sentim aquella mena de buit d'abans quan llegíem l'envelop de la missiva que arribava: Província de Terol. Ara ja sabem a quin Terol es refereix. Ara, ja tenim capital. Sí, tenim la capital que ens corresponia a la nostra província... tenim capital ja a la província que la guerra actual ens ha portat a tants i tants soldats de Catalunya i altres regions. Tenim una capital, la de la província, conquerida amb sang de joventut i d'idealistes, arrabassada d'aquells que de temps en feien ostentació i de fet, era autèntic patrimoni de la República, única voluntat d'un poble treballador, que jamai ells dignament han pogut ni podran representar.

I damunt de la neu blanca d'aquests dies... immaculada, hi han caigut taques de sang... I han florit roses de foc... foc de joventut... vida! I Terol, és nostre, ens perteneixia!

Un altre dia, reconquistarem un altre poble, una altra ciutat. I de mica en mica reintegrarem al patrimoni del poble allò que no pot pertanèixer ni a ambiciosos ni a mercaders. I en el córrer dels anys, la història farà justícia acusant a uns la responsabilitat de milers de víctimes, i consagrant a uns altres una austeritat i glòria immortal!

* * *

Avui perquè és diumenge, entre soldats es celebra un partit de futbol. Jo he sortit camins enllà a prendre el sol. Avui fa un dia de primavera, i de neu, en queden escasses taques.

M'he assentat damunt el marge del camí. Escric content i dintre la fantasia abrindada, veig el meu poble tacat de sol, enllà... enllà... Net, purificat, infantívol com aquells anys passats...

Pel camí d'ací els meus peus, passen aragoneses i «maños» amb els seus rucs i sàrries i em diuen baturrades afectuoses...

els corresponc i s'allunyen satisfets damunt el ruc...

I al bell davant meu, hi han unes muntanyes altes i boniques que em roben l'atenció... tan altes... tan nítides... tan blaves...

Front de Terol. Martín del Río, darreries de desembre 1937.

ELS NOSTRES COL·LABORADORS

Espeleologia a Sant Llorenç del Munt

La Cova de les Animes

Tenim l'afició a l'espeleologia, escrutem per nostres muntanyes i nostre subsòl per conèixer la constitució del terrer i les revolucions que han commogut el seu interior.

La muntanya de Sant Llorenç del Munt, no hauria de presentar-se una orografia trencada, un aspecte imposant, perquè el seu interior tingui determinats accidents: Coves, Avençs amb belles petrificacions.

Relativament nombroses són les cavitats de la muntanya vallesana, prou investigada pels intrèpids excursionistes, però poc donades a conèixer, malgrat això, no ha facilitat als demés entusiastes de la natura en decidir-se penetrar als seus interiors.

Alternativament hem publicat algunes exploracions per la referida muntanya; continuant la tasca fem esment de la visita a la Cova de les Animes.

Està situada a la vessant de la conca del Riu Ripoll, a mitja hora de l'Est del monestir, al peu d'un precipici que hi ha damunt del camí de les Fontetes.

Cal tenir una vertadera atenció per trobar la referida cova, degut a la poca visualitat que té. L'excursionista que desconexi la muntanya, podrà servir-se de guia per alguns senyals que l'indiquen per l'esmentat camí.

Es una vertadera curiositat veure el plànol de la cova per les diferents ramificacions que té i amb la forma que es presenten; guiats per ell, anirem, doncs, a donar-ne una breu explicació.

L'obertura d'entrada aproximadament amida 2'50 metres d'alçada per uns 0'70 metres d'amplada. La galeria té 53 metres de profunditat, amb diferents branques: la primera, o sigui la més curta, és a la dreta i cosa d'uns tres metres de l'entrada; té 2'50 metres de profunditat. L'altra, comptant també des de l'entrada, es troba igualment a la dreta, als 32 metres, la qual dona comunicació als 10'50 metres

TEMES D'AGRICULTURA - acabament

pruneres, nesprers, nogueres, acàcies, aillantos, lladoners, freixes, oms, plàtans, arbres blancs, pollanques, corolins, etc.

En els fruit rars es poden practicar-se també les operacions de millora; camins i conducció d'aigües, etc.

JARDINERIA I LLAVORS.—Arañes, agrostis nebulosa, branets (i a més centaures) clavells xinesos, clodoària o flor de neu, crisantems anyals, clarquia, cua de rata, carraspique o mirambells de flor, espueles, flac o flaquets, immortal, lavateres, lobelia, llinet carmesí, malva florida, marduix, demòfila, pensaments, pardo de flor rosa, pèsols d'olor, roselles, reseda o marduixí, silene, semprevives o flor de paper, i gramínies d'adornament.

CABECES, TUBERCULS I ARRELS.—Amarillis, belladona, comballarina, ceilans, dielitra o cors d'àngel, flors de lis, gladiols, iris germànic, lliri tigrat i altres, peònies.

DINS D'HIVERNACLE O SOTA TENDES. LLAVORS. — Alfàbregues, centaures, centaures de fulles blanques, coleus, dracenes i piretre de fulles grosses.

AGUSTÍ RIFER VILA

a altra galeria que finalitza als 9 metres i per l'esquerra als 18'50 metres, fins a una petita bifurcació que volta, i continua per la dreta uns 10 metres més.

Esmementem que aproximadament als 13 metres de recorregut per aquesta galeria, es passa per sobre del final de l'última ramificació de la dreta de la galeria d'entrada (aquesta encara no descrita). Diem així mateix, que els 3 metres del començament de l'entrada de l'anterior dita, troba a la dreta un corredor de 15'50 metres.

Tornant enrera i continuant pel corredor principal, als 8 metres troba l'altra galeria que passant completament estirats, es va a en un altre petit corredor i una obertura que dona a un hòrrid estimball.

Seguint altra vegada per la galeria d'entrada als 17'50 metres troba una petita i estreta branca d'uns 3 metres. Finalitza la principal separant-se en dues branques, essent les seves llargàries d'uns 5 metres cada una, de les quals la de la dreta passa per sota de la galeria anteriorment esmentada.

La Cova de les Animes, després de la nostra visita la qualifiquem com de les més importants de Sant Llorenç del Munt. El recorregut total és de 140 metres 80 centímetres. Les seves galeries no molt espaioses, a vegades no fan molt còmode el pas, anotant també els desnivells i algunes parts amb molta humitat i altres completament seques.

Aquesta visita-exploració fou efectuada el dia 10 de juliol 1937 per Angel Graner, Antoni Muñoz, Felip Carreres i l'autor d'aquestes ratlles, tots del «Centre Excursionista del Vallès», de Sabadell.

FRANCESC GOSALBES I CASTANÉ

PRIMERS PLANS

Això marxa

Avui sento alegria. Una alegria sana i conscient i jo voldria, amb tot i que aparent-hi un xic d'egoisme, que tot el món es contagiés d'aquesta alegria.

I com que no vull, volgut lector, que puguis sospitar que la meua alegria és insana en aquests moments dramàtics que passem, tinc de comunicar-te confidencialment, així a cau d'orella, en la intimitat del nostre Castellar, quina és la causa de la meua alegria.

Diu un proverbi, no se si és àrab, que l'home pot considerar que ha viscut, si en el transcurs de la seva vida, no ha plantat un arbre, tingut un fill o escrit un llibre, i nosaltres en aquest moment, amb tot i que no haguéssim realitzat cap d'aquestes coses, podríem dir si que hem

Galeria Literària

La poesia filla del poble, recollida a veu de la tradició, és la que avui oferim als lectors de LA FARGA com un preuat tresor, des de nostra *Galeria Literària*.

Parlar d'aquesta cosa tan franca, verge i nostra, ben segur que us espongirà el cor, i l'emoció sincera quietament farà plany en vostres sentits, perquè vibra commoguda en la ingenuïtat i en la plenitud dins les formes més simples.

Com que de poesies en tenim per a tothom i de tants caràcters, no sabem de moment quina presentar. Hem tingut preferència per la cançó popular catalana, ja que tant caracteritza nostra nacionalitat.

Entre l'abundosa recerca que tenim de romancesques i llegendàries, ens ha cridat l'atenció per la lletra i la tonada, la que coneixem amb el títol *La Dama d'Aragó*, que en el nostre cançoner és tan bellament harmonitzada per un mestre que guarda fidel al cor, el cant de l'avior.

LA DAMA D'ARAGÓ

(cançó popular)

A Aragó n'hi ha una dama
qu'es bonica com un sol;
té la cabellera rossa,
li arriba fins els talons.

*Ai amorosa Agna Maria
robadora de l'amor.*

Sa mare's hi pentinava
amb una pinteta d'or,
sa germana's hi entrena
els cabells de dos en dos.

Sa cunyada els hi untava
amb aigua de nou olors:
cada cabell una perla
cada perla un anell d'or.

Són germà se la mirava
amb un ull tot amorós;
se la mira i se l'emporta
a la fira d'Aragó.

De tants anells que n'hi compra
li cauen del mocador;
els criats van al darrera
plegant-los de dos en dos.

Mentr'estaven a la fira
tocan a missa major.
«Germà, germà, anem a missa,
anem a missa major».

A l'entrada de l'església
els altars llueixen tots;
per pendre l'aigua beneïta
tenia un canonet d'or.

Les dames quan la van veure
totes li varen fer lloc.
Les dames seien en terra
i ella en cadireta d'or.

Capellà que'n diu la missa
n'ha perduda la llissó,
escolà que l'hi ajudava
no li'n sab tornà rahó.

«De qui és aquella dama
que llança tanta esplendor?»
N'es filla del rei de França,
germana del d'Aragó.

I si acàs no ho voleu creure
mireu-li lo sabató:
veureu les tres flors de lliri
i les armes d'Aragó.

(acaba a la pàgina 4)

viscut, i perdona la immodèstia, diem això perquè estem contribuint a realitzar una cosa, que sense ésser cap de les tres, a les tres compendia i diré per fi que és: Estem plantant una Escola. Millor dit, l'estem empeltant.

Ara és quan comprendrà el curiós llegidor, que és sana i permesa la nostra alegria i a més honesta, amb el màxim d'honestidats, i remarco el d'honestat, perquè en la reraguada d'aquesta guerra ferotge que ens fan, no deu haver-hi més que això, l'alegria honesta i despreciar per mal-sana i estupefacient l'altra, l'alegria des-honestat.

També comprendrà el perquè del meu afany de què participi tot el món, en l'àrea de Castellar, d'aquesta alegria perquè l'Escola, no és ni meua, ni de cap mestre, ni és una cosa pròpia, altrament tot el contrari, és una cosa de tots, totalment i en absolut, perquè no hi ha ningú que pugui dir que ell no vol res, ni té res a veure amb l'Escola. I amb aquesta confiança i amb aquesta seguretat et faig la confiança.

Ara bé, l'Escola com les plantes d'hivernacle i els tendres anys de la infància, necessiten molta precaució i moltes atencions, tots els desvetllaments per aconseguir el seu desenrotllament són pocs; al més petit descuit pot entrebancar-se i caure i aleshores quant dolor.

Imaginem-nos a una mare que amb tot amor cuida el seu fill i un dia per un descuit involuntari, aquest cau i es lesiona, per un sol moment resta perduda tota aquella amorosa tasca que solament ella pot saber-ne el valor; doncs, exactament ens podria ocórrer amb l'Escola.

Jo voldria que tots aquells que tenen fills inclosos en l'edat escolar, es compenetrassin d'aquestes veritats i les graves-sin en la seva consciència i en la seva memòria amb caràcters inesborrables, puix han de pensar que l'Escola no és sols l'edifici, el material i els mestres, sinó que fonamentalment és l'infant, i aquests infants, la seva majoria tenen pares.

L'Escola és una cadena inacabable, la primera malla és l'infant, segueix després el mestre, però també una de les malles integrants és el pare.

Si és una cosa transcendental per a l'home i per a la Societat, l'educació i la instrucció, per assolir aquest fi, precisa la col·laboració del més interessat en l'obra: el pare.

Perdoneu-nos aquesta insistència i aquesta pesadesa, però, consti que no ho fem sense to ni so. En un altre article serem una mica més explícits, amb el fi de què els que tinguin oïdes ho sentin i els que tinguin ulls ho vegin.

I per acabar, repeteixo el de la meua sana i honesta alegria. Perquè això marxa, volgut lector.

ANGEL VERA

Galeria Literària

(acabament)

Amb quina delicadesa i amb quina simplicitat aquesta romança destaca la seva referència i el seu sentit!

Així diu la poesia... així diu la cançó que la regina de les nostres donzel·les, és l'amorosa Anna Maria robadora de l'amor. Té la cabellera d'or i tanta plenitud de gràcia, que quan entra a l'església els altars llueixen tots. Ens enlluerna els sentits i ens fa seu el nostre cor. Ai amorosa Anna Maria, robadora de l'amor!

«El seu germà se la mira amb ull tot amorós». Tots som germans de la Dama i tots sentim la dolçor, la dolçor de la seva presència, la noblesa de la seva gràcia que per a nosaltres ho és tot. Que la Dama és Catalunya, la pàtria dels temps millors; quan ella era forta i sàvia i plena de tot valor, quan per espòs tenia el gran rei Conqueridor, quan València i Mallorca engrandiren el reialme i amb la fruita de llurs hortes endolciren nostra aspror. Oh amorosa Anna Maria, robadora de l'amor!

Més si mai t'oblidéssim i perdéssim el teu parlar, i la teva gràcia honesta no sabéssim retrobar, si per una dona estranya ens deixéssim estimar i pels cants d'altres terres oblidéssim el teu cantar, oh la dolça Catalunya, oh la Dama d'Aragó, torna al cor amb la teva cantúria, aixeca el vol de la cançó i tornarem a la teva gràcia essent fidels al teu amor. Oh amorosa Anna Maria, robadora del nostre cor!

NOTICIARI

LES ELECCIONS PER A LA JUNTA DEL SINDICAT AGRICOLA

El passat diumenge, conforme anunciàvem en la nostra darrera edició, s'efectuaren les eleccions per tal d'elegir la Junta del Sindicat Agrícola, les quals es desenrotllaren normalment. Es presentaren dues candidatures, la del Sinicat Agrícola i la de la Secció de Camperols del Sindicat C. N. T., obtenint la primera 190 vots i 24 la segona, quedant per consegüent, formada la Junta del Sindicat Agrícola a base dels següents individus:

Enric Comellas Tàpias, Marcel·lí Ubach Valls, Josep Comellas Font, Antoni Rovia Prat, Joaquim Estebanell Rovira, Francesc Sors Puig, Jaume Pineda Brosa i Narcís Casajoana Casajoana.

No cal dir que els desitgem l'encert necessari per l'exercici de llur comès.

FUNCIO BENEFICA

Ahir a la nit, va tenir lloc una funció extraordinària de cinema al Saló Excel·lor, organitzat per aquell Comitè Directiu, d'acord amb el Comitè Pro-Setmana de l'Infant, per tal de recaptar cabals destinats a aital fi.

Sabem que l'import íntegre del taquíllatge ha estat entregat al Comitè Pro-Setmana de l'Infant, havent anat les despeses de dita funció a càrrec del Comitè Directiu d'aquella empresa.

Felicitem als organitzadors pel nou acte d'humanitarisme que acaben de realitzar, així com també regraciem a tots els que assistiren a l'espectacle.

D'INTERES PELS CONREADORS DE TERRES EN TERME DE SENTMANAT

La Comissió Pericial del veí poble de Sentmanat, ha disposat que tots els veïns d'aquesta població que conreen terres enclavades dintre d'aquell terme municipal, denen efectuar i lliurar les declaracions de les qualitats de terres, classes de conreen i superfície que cultivin al Consell Municipal de Sentmanat, durant els dies 20, 21 i 22 del mes que som, de 9 12 i de 4 a 7, el qual ha de servir per a la confecció del repartiment de la contribució territorial rústica d'aquell terme, de conformitat al Decret de la Conselleria de Finances del 8 de gener del 1937.

Ço que publiquem per a coneixement de tots aquells afectats.

REUNIO DE LA MUTUA CASTELLARENCA

Ens enterem que a la reunió celebrada ahir vespre per la Mútua Castellarenca i davant la situació de la mateixa, es prengué l'acord unànime i en caràcter transitori de què les despeses que ocasionin mensualment cada Secció per sí de les dues de què està composta, sigui el que determini la quota mensual a satisfer pels associats a partir del mes que som, quedant per consegüent sense efecte, temporalment, les quotes fixes que es venien satisfent.

Al mateix temps s'acordà també fer imprimir l'estat de comptes corresponent al finit any 1937 i repartir-ne un exemplar a cada associat per a llur coneixement i satisfacció.

DEFUNCIONS

Avui.—Rosa Sampere Duran, de 57 anys, casada.

Josep Camprubí Rubís, de 50 anys, ca sat.

Traslladem als seus afligits familiars la nostra més expressiva condolença.